

Lalka

WŁADYSŁAW SYROKOMLA

GAWĘDY

Lalka

GAWĘDA DZIECINNA

Niech lalka będzie grzeczna, nie płacze, nie beczy,
Ładnie mi się ukloni i uszko nachyli,
A ja lalce opowiem wiele pięknych rzeczy,
Jak mi rodzice mówili.

W święto... mama mię w nową sukienkę ubierze,
I różową przepaskę zawiąże u czoła;
Ja wtedy będę umieć francuskie pacierze,
I pojedziem do kościoła.

Toż to będzie się dziwić prostaków gromada!
Bo nie przy nich pisane zagraniczne słowa,
Mnie się głośno po polsku modlić nie wypada,
Czy to ja chłopka wioskowa?

Lecz cichutko... po polsku... poproszę w kościele:
Niech mi Bozia da rosnać i wyładnieć prędej,
A dla mamy i papy niech da wiele... wiele...
Żółtych i białych pieniędzy!..

Oni tak lubią grosze, tak modlą się szczerze,
Dają na mszę dwa złote, całują obrazy,
A Pan Bóg taki dobry — że co dasz w ofierze,
To, słyszę, odda w sto razy.

Więc oni coraz hojniej Panu Bogu służą,
A Pan Bóg więcej płaci za ich chęć pobożną;
To zbierze się pieniądze tak dużo... tak dużo...
Że i przeliczyć nie można.

Lalko! jaka ty śmieszna... nie rozumiesz zgola:
Pytasz, czy to Bóg przyjdzie we własnej postaci,
Albo przysze¹ z pieniędzmi swojego anioła,
Co za pobożność zapłaci?

Gdzie tam! — jak mówi mama — z Opatrzności Boskiej,
Przyjdzie Żyd brodaty, da groszów i dosyć...
Za pieniądze kupimy chłopów cztery wioski.
Co będą nam żąć i kosić.

Ty tylko tego nie wiesz — że my — to panowie,
A jeszcze jest lud inszy, chłopami nazwany,

Modlitwa, Szlachcic,
Chłop, Słowo

Modlitwa, Bóg, Pieniądz

Szlachcic, Pan, Chłop, Bóg

---

¹przysze (daw.) — dziś: przyśle. [przypis edytorski]

Którym Pan Bóg z niebiosów przykazał surowie,
By pracowali na pany.

Brudne, brzydkie i pijane — czysto jak nędzarze
W poszarpanych siermięgach ledwie włóczą ducha,
Lecz sami sobie winni, to Bozia ich karze,
Że chłopstwo papy nie słucha.

Papa kocha swe konie, mama swego szpica,
A chłopów każdy laje, każdy kijem kropi,
Doprawdy, że aż szkoda... skąd taka różnica?
Niegrzeczni muszą być chłopci!...

Ot i wczora... gdy papa zasnął po obiedzie,
Pytam się — czy to pięknie i co za potrzeba,
Weszli — zbrudzili pokój, krzyczą jak niedźwiedzie:
«Chleba panoczek! daj chleba!...»

Więc kazano ich obić... i słusznie obici;
Już ja kiedy wyrosnę i będę mieć zboże,
Póki się cała wioska chlebem nie nasyci,
Nigdy się spać nie położę.

Bo proszę, jak to zasnąć, kiedy naród błądy
I do drzwi, i do okien ciśnie się z pokorą:
Nie nakarmić ich chlebem... to przyśnią się dziady,
Jeszcze do torby zabiorą.

Lub co gorsza — w obrazku Pan Jezus się dowie,
Co dla zgłodniałej rzeszy chleb i rybę łamie:
Lalko! zmówmy pacierze o chleb i o zdrowie,
Chłopom, i papie, i mamie.

4 września 1851

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z **Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur**.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na **Licencji Wolnej Sztuki 1.3**.

Fundacja Wolne Lektury zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w **Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur**. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/syrokomla-gawedy-lalka>

Tekst opracowany na podstawie: Władysław Syrokomla, *Gawędy i rymy ulotne*, Nakładem Księgarni pod firmą Zawadzkiego i Węckiego, Warszawa 1853.

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Utwór powstał w ramach konkursu „Współpraca w dziedzinie dyplomacji publicznej 2013”, realizowanego za pośrednictwem MSZ RP w roku 2013. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o konkursie „Współpraca w dziedzinie dyplomacji publicznej 2013”. Publikacja wyraża jedynie poglądy autora i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Sekuła, Paulina Choromańska.

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Wolne Lektury – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przekaż 1,5% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Wolne Lektury, KRS 0000070056.

Wspieraj Wolne Lektury i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przekaż darowiznę na konto: **szczegóły na stronie Fundacji**.